

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

ТК Луцького НТУ

П.П. Савчук

_____ 2019 р.

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

З дисципліни “Рисунок”

Для вступних випробувань
абітурієнтів на спеціальність “Дизайн”
(напрямок майбутньої діяльності на тему)

“навчальний рисунок натюрморту з групи предметів повсякденного вжитку, побуту, як діючого запису ідейного виховання людей, формуючи навички і знання у практичному виконанні ”

Розглянуто та схвалено на засіданні

приймальної комісії

ТК Луцького НТУ

Протокол № 5 від 28.03.2019

Луцьк – 2019

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

- 1.1. Вступ
- 1.2. Мета і завдання застосування компетентнісної технології для творчого конкурсу
- 1.3. Вимоги до компетентності знань і вмінь абітурієнтів
- 1.4. Орієнтовані тематичні завдання для абітурієнтів до вступних випробувань
- 1.5. Зв'язки між дисциплінами

2. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

- 2.1. Перелік ключових компетентностей, визначених послідовністю виконання рисунку для абітурієнтів до вступних випробувань

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

- 3.1. Рекомендації до виконання рисунку

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

- 4.1. Компетентнісний підхід до формування змісту за Державними Стандартами освіти, його реалізація в Критеріях навчальних досягнень
- 4.2. Критерії оцінювання за дванадцятибальною шкалою
- 4.3. Загальна кількість балів вибраних абітурієнтом за виконану роботу
- 4.4. Форми контролю

5. ДОДАТОК

- 5.1. Орієнтовні тематичні завдання до вступних випробувань

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. ВСТУП

Програма творчого конкурсу навчальної дисципліни «Рисунок» для вступних випробувань абітурієнтів на спеціальність 022 «Дизайн» складена на основі навчального плану та паспорту і є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу з підготовки молодших спеціалістів до вступу на I курс із денною формою навчання.

Програма творчого конкурсу навчальної дисципліни «Рисунок» для вступних випробувань абітурієнтів на спеціальність «Дизайн» складена на основі типової навчальної програми для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку на основі базової загальної середньої освіти.

Рекомендовано Вченою радою Науково-методичного центру вищої освіти міністерства освіти і науки України.

У образотворчому та прикладному мистецтві (від французького *nature morte* – буквально “мертва натура, мертва природа”) прийнято називати зображення неживих предметів побуту та повсякденного вжитку, об'єднаних у єдину композиційну групу. Він присвячений зображенню неживого, без дієвого – це предмети, плоди, овочі, квіти, ягоди, атрибути будь-якої діяльності “Атрибути мистецтва”, аксесуари та битої дичини.

Для навчання абітурієнта який хоче стати студентом йому потрібно знати типи натурних постановок, їх цілі і завдання, таких як:

- перший тип: постановки з гіпсових геометричних тіл;
- другий тип: натюрморт з предметів побуту, близьких по формі до геометричних тіл;
- третій тип: натюрмортні постановки з предметів побуту різної форми, кольору і матеріальності;
- четвертий тип: натюрморт в інтер'єрі.

Використані теоретичні знання абітурієнт використовує практично при вступних випробуваннях.

У процесі малювання натюрморту абітурієнти покажуть свої справжні навички. Поставлені натюрморти допоможуть зрозуміти і практично засвоїти такі основи образотворчої грамоти, як: бачити у перспективі трьохвимірне зображення а також, реалістичне, лінійно-конструктивне світлотіньове тощо.

Крім того, натюрморт, як багатопредметна і багатопланова постановка постає перед абітурієнтом, як необхідність обов'язкового рішення просторових задач. Труднощі для початківця при малюванні полягають у своєрідності роботи над натюрмортом.

Своєрідність роботи над натюрмортом полягає в тому, що його можна ставити і зображувати у різних умовах:

- у приміщенні при денному і штучному освітленні;
- на відкритому повітрі – у тіні чи на сонці.

Дані натюрморти виконуються при штучному освітленні. Умови освітлення створюють будь-які мальовничі ситуації, що дозволяють вирішувати різні творчі завдання та задачі початківцю.

1.2. Мета і завдання застосування компетентнісної технології для творчого конкурсу

Метою вступних випробувань з дисципліни «Рисунок» є: виявлення у вступника основних технологій, понять *практичної компетентності* у рисунку та відчуття пластики, гармонії за рахунок синтезу композиційних закономірностей та художнього смаку.

Завдання для абітурієнтів до вступних випробувань з дисциплін «Рисунок», які розроблені за програмою творчого конкурсу до вступу на I курс із денною формою навчання, послідовно та відповідно до програми для абітурієнтів до вступу на спеціальність 022 «Дизайн» та галузі знань 02 «Культура і мистецтво» та складені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів до вступу із денною формою навчання.

1.3. Вимоги до компетентності знань і вмінь абітурієнтів

Вони покликані:

- знати як зформувані і розвивати на екзамені об'ємно просторове мислення, пластику натюрморту із неживої природи з (натури);
- вміти допомогти опанувати закономірності геометричної основи об'єму неживої та природної форми, її конструктивно - пластичний взаємозв'язок а також логічну побудову великої форми у цілісній завершений об'єм;
- розвивати вміння рисувати, «від себе», «з натури», яке саме по собі, стане міцною основою для творчої роботи та компетентністю на екзамені у абітурієнтів. Та у виявленні їхньої індивідуальності під час виконання програмного завдання творчого конкурсу. Компетентність – це здатність установити й реалізувати зв'язок між «знанням – умінням» і ситуацією.

1.4. Орієнтовані тематичні завдання для абітурієнтів до вступних випробувань

Практична робота заняття:

- тип натюрморту та номер варіанту. Художні техніки, матеріали та інструменти:
- на аркуші паперу формату А-3 виконується «Рисунок натюрморту»;
- за допомогою графічних олівців виконується «Рисунок натюрморту» різної м'якості (ТМ, М, 2М, 3М і т. д.);
- за допомогою гумки стирається конструктивна побудова невидимих ліній, які зайві;
- художня техніка виконання – штрихування (тушування) з дотриманням конструктивної побудови і світлотіньового рішення у «Рисунку натюрморту».

Обсяг роботи повинен скласти у чотири, п'ять, етапів:

- композиційне розміщення всієї групи та віддалених предметів, чи природних форм, на площині аркуша (листа);

- конструктивне вирішення предметів у просторі – глибину віддалених на одного від одного та від глядача;
- світлотіньове вирішення великої форми та тональних площин відношень між предметами та фоном;
- детальна розробка всіх груп предметів форми до завершення.

1.5. Зв'язки між дисциплінами

Вступні випробовування дисципліни «Рисунок» для абітурієнтів дає необхідні знання для перевірки цих знань в натурі практично. Безпосередньо, зв'язок дисципліни «Рисунок» є з іншими за фахом дисциплінами, так як «Перспектива», «Живопис», «Основи графіки», «Основи композиції». Набуті знання формують основу та зв'язок фахових дисциплін передбачених для абітурієнтів.

2. СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

Таблиця 2.1.

Форма вступних випробувань	Методи контролю	Нормативні дані	Форма контролю
Денна	Визначення рівня кваліфікації абітурієнта. Перегляд практичних робіт. Здійснюється методом підсумовування оцінок.	Практична робота (заняття) 6 год.	Підсумковий

Основною структурою тематичного планування для абітурієнтів до вступних випробувань з рисунку є:

- виявлення у абітурієнтів в наявності об'ємно просторової побудови конструкції, перспективного її зображення і закономірностей світлотіні, графічних навичок роботи з натури, почуття співрозмірності і пропорційності.

Вступні випробування проводитимуться у формі практичної роботи протягом 6-ти астрономічних годин на відповідному обладнаному місті у аудиторії.

Обладнання: мольберти, штатив, освітлювальні лампи, планшети,

Необхідні матеріали, інструменти: папір - ватман формат А – 3, А – 2, скотч чи кнопки, графічні олівці середньої м'якості (М, 2М або В, В2 – В7), ластик, стругальна коробка, серветки, пенал.

Відлік часу розпочинається після оголошення екзаменаційного завдання.

Робота виконується на станковому мольберті із планшетом на папері формату А – 3, А – 2, графічним олівцем.

Після закінчення часу, відведеного для виконання практичної роботи на аркушах зі штампом вищого навчального закладу, відповідальні викладачі збирають

практичні роботи абітурієнтів. Далі керівники які призначені з комісією оцінюють роботи методом підсумовування оцінок.

2.1. Перелік ключових компетентностей, визначених послідовністю виконання рисунку для абітурієнтів до вступних випробувань

Таблиця 2.2.

1-а стадія (етап)	Композиційне розміщення. Натюрморт (з натури), зображення повинно займати центральну частину паперу, не виходити за межі паперу, але й не бути дуже малим. Великі і малі предмети та їх площини, світлі і темні частини слід урівноважити вільним простором паперу. Композиційне розташування робиться у тонких лініях.
2-а стадія (етап)	Лінійно-конструктивна побудова. Виконується за правилами лінійно-повітряної перспективи та установлює своєю метою правильну постанову речей на площині, їх структурне відображення та правдиве взаєморозташування.
3-а стадія (етап)	Розподіл загальних світлотіньових відносин, виявлення об'ємів. Світлотіньове моделювання виконується у техніці <i>штрихування</i> та ведеться від самих темних площин до самих світлих. На цьому етапі слід виявити форму предметів, їх власні та падаючі тіні.
4-а стадія (етап)	Деталізація форми рисунку. Виявлення перспективних планів, повітряної перспективи, <i>штрихування</i> першого плану, <i>тушування</i> другого плану, нанесення власної тіні, падаючої тіні і визначення третього плану фону.
5-а стадія (етап)	Повна тональна проробка всього рисунку. Передача відношення в тінях і світлі до виявлення рефлексів і бліків, знаходження узагальнюючих тональних, тонових відношень для надання цілісності рисунку.

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

3.1. Рекомендації до виконання рисунку за етапами

1 етап

Композиційне рішення рисунку. Зробіть на форматі паперу, попередній ескіз композиції натюрморту (постанови). Зображення повинно займати центральну частину паперу, не виходити за край паперу, але й не бути дуже малим. Прийнято з тіньового боку залишати більше вільного місця. Великі та маленькі предмети та їх площини, світлі та темні частини, повинні бути урівноважені вільним простором паперу. Композиційне розташування роблять тонкими легкими лініями графічним твердо-м'яким олівцем.

2 етап

Лінійно-конструктивна побудова рисунку. Виконується за правилами лінійної перспективи та установлює своєю метою правильну постанову речей на площині, їх конструктивне відображення та правдиве взаєморозташування.

Відображайте ракурс об'єкту саме зі своєї точки зору де сидимо. Знайдіть лінію горизонту. Визначте, що розміщено на першому плані, що на другому, які співвідношення лінійних розмірів предметів та їх елементів, в яких пропорціях вони виражені.

Конструктивний рисунок виконується із тонких ліній із прозорим промальовуванням речей, предметів та тіней.

3 етап

Розподіл загальних світлотіньових відносин, виявлення головних об'ємів.

Кожну об'ємну форму потрібно розподілити на ряд окремих площин, частин чи планів, освітлених та затемнених. Кожна площина, частина або план повернуті під тим або іншим кутом до джерела світла, і тому по-різному освітлені. Більш всього світла буде на поверхні, розташованій під прямим кутом до проміння, найбільш глибока тінь буде на максимально віддаленій від джерела світла поверхні предмета.

Закон світлотіні: крива поверхня освітлюється нерівномірно, тому що – вона в різних місцях знаходиться під різними кутами до падаючих на неї промінів світла.

Порядок розташування світлотіні на об'ємній формі при боковому освітленні: напівтінь, світло, бік, напівтінь, тінь, напівтінь, рефлекс. Також треба відрізнити власні тіні від падаючих. Конфігурація падаючої тіні залежить як від форми того предмета, від якого вона падає, так і від форми предмета на який вона лягає.

Перехід від світла до тіні треба робити тонкими градаціями (штрихування).

Виконуйте світлотіньову штриховку відносинами, постійно порівнюйте ступінь освітлення різних поверхонь. Штрихування, тушування треба робити тобто класти: похило, перехресно за формою предмета.

4 етап

Деталізація форми рисунку. Розроблюючи тон деталей, безперервно порівнюйте ступінь їх освітлення. Прокладка світлотіні, тону виконується з найбільш темних частин до сірого, білого тону.

Спочатку виконуються, великі форми, далі малі. На кожному етапі рисунок повинен сприйматися суцільно і поступово у перспективі немов випливати з туману, виявляючи все більш подробиць та деталей.

5 етап

Повна тональна проробка всього рисунку. Кінцеве узагальнення деталей рисунку ставить своєю метою приглушення деяких деталей, щоб виявити повітряну перспективу, ввести в глибину другий план, узагальнити світлову частину та підкреслити перший план.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

4.1. Компетентнісний підхід до формування змісту за Державними Стандартами освіти, його реалізація в Критеріях навчальних досягнень.

Практична робота «Рисунок» оцінюється за напрямками.
Здійснюється методом підсумовування оцінок:

1.1. Композиція.

Композиційне розміщення на аркуші. Гармонійне та урівноважене взаєморозташування фігур на площині паперу.

1.2. Лінійно-конструктивна побудова.

Виявлення перспективних скорочень предметів та площин, їх конструктивної структури та особливостей формотворення.

1.3. Світлотіньове моделювання.

Виявлення форми предметів, характеру їх освітлення та взаєморозташування. Зображення повітряної перспективи.

1.4. Техніка володіння графічним олівцем та естетичність.

Оцінюється технічність виконання малюнку, штрихування, естетичний вигляд роботи, її оформлення. Оцінюється повна тональна проробка всього рисунка, штриховка, технічність, виконання рисунку, естетичний вигляд роботи, її оформлення.

4.2. Критерії оцінювання за дванадцятибальною шкалою

I рівень Початковий. Ставиться, якщо: робота виконана не повністю і обсяг виконаної частини роботи не дозволяє зробити вірні висновки. Або в ході роботи виявилися усі недоліки, які були відзначені в умовах до оцінки «середній рівень». Абітурієнт виконав не більше 20% від всього обсягу.

II рівень Середній. Абітурієнт має уяву про початкову школу рисунку, може механічно копіювати, змальовувати з натури по формі предмет, допускаючи при цьому 4 – 5 помилок, робота може бути не повністю виконана, або робота виконана неохайно.

III рівень Достатній. Абітурієнт має істотні ознаки понять, явищ, закономірностей зв'язків між ними, а також достатній рівень оволодіння рисунком, який потрібен для постанови бачення натури, та вміння логічно послідовно

зображувати на аркуші паперу. Допускається 2-3 недоліки, або не більше однієї не грубої помилки і одного недоліку у виконанні роботи.

IV рівень Високий. Абітурієнт має ґрунтовну підготовку школи рисунку. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими, системними.

Абітурієнт уміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації.

Таблиця 4.2.1.

Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів за дванадцятибальною шкалою	
I. Початковий	1	Абітурієнт може зобразити предмети або геометричні фігури (намалювати композицію без конструктивної побудови та штрихування), не має уявлення про перспективу; виконує не більше 20 % потрібного обсягу роботи.
	2	Абітурієнт виконує роботу не повністю і обсяг виконаної частини роботи складає не більше 25% від всього обсягу, не має уявлення про пропорції, перспективу, конструктивної побудови та штрихування композиції, світлотіні, кольору, фактури.
	3	Абітурієнт має початкові уявлення володіння композиції, конструктивної побудови та штрихування світлотіні, може зобразити необхідні фігури (намалювати композицію), виконує роботу на 30%, неохайно, не може виявити форми предметів за допомогою техніки тушування, штрихування.
II. Середній	4	Абітурієнт має навчальний курс з рисунка, може розмістити на аркуші групу предметів або (геометричних тіл) із володіння композицією, врахуванням пропорцій, перспективи, конструктивної побудови та техніки тушування, штрихування світлотіні, може зобразити необхідні фігури виконати роботу на 40% від заданого обсягу.
	5	Абітурієнт має навички, навчальний курс школи рисунку, може механічно копіювати, змалювати з натури та технічного тушування, штрихування світлотіні, простий за формою предмет, допускає при цьому 4-5 недоліків, але помиляється при зображенні об'єктів складної форми, виконує 50% від заданого обсягу; роботу може виконати неохайно.
	6	Абітурієнт виявляє навички і знання, розуміння навчального курсу школи рисунку, може змалювати з натури композицію, конструктивної побудови та штрихування світлотіні, може зобразити необхідні фігури допускає при цьому 2-3 графічні помилки, вміє послідовно зображати всі предмети (геометричні фігури на папері; виконує 65% від заданого обсягу.
III. Достатній	7	Абітурієнт правильно і послідовно виконує задану композицію, при цьому всі задачі вирішуються взаємопов'язано: це питання композиції, пропорцій, перспективи, світлотіні кольору і структури; виконує 75% від заданого обсягу.
	8	Знання абітурієнта є достатньо повними, він вільно володіє технікою школи рисунку, має ґрунтовну підготовку, може змалювати з натури зображення об'єктів різноманітної форми, послідовно зобразити їх на папері, додержуючись при цьому пропорції, перспективи, форми предметів за допомогою техніки тушування, штрихування, світлотіні, кольору і фактури; виконує 80% від заданого обсягу.
	9	Абітурієнт вільно володіє технікою школи рисунку, має добру ґрунтовну підготовку з школи рисунку, може механічно змалювати з натури зображення

		складних форм, при цьому вирішується водночас питання конструкції, пропорцій, перспективи, світлотіні, кольору і фактури; виконує 85% від заданого обсягу.
IV. Високий	10	Абітурієнт володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях, роботу виконує в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності проведення роботи. Вірно та акуратно виконана побудова композиції, вирішується питання конструкції, пропорції, перспективи враховується техніка графіки; виконує 95% від загального обсягу.
	11	Абітурієнт володіє знанням з школи рисунку, використовує їх у ситуаціях, роботу виконує в обсязі отримань потрібної послідовності побудови форми предметів і використання їх у рисунку, враховується техніка володіння графічним олівцем, тушування, штрихування, естетичний вигляд роботи її оформлення; самостійно виконує 100% від загального обсягу.
	12	Абітурієнт має системні знання, виявляє неординарні творчі здібності у рисунку має відмінну спеціальну підготовку, вміння мислити і міркувати за допомогою школи рисунку, враховується техніка володіння графічним олівцем, тушування, штрихування, естетичний вигляд роботи її оформлення; самостійно виконує вирішуючи різноманітні матеріально-практичні і художні задачі; виконує роботу в повному обсягу.

4.3. Загальна кількість балів вибраних абітурієнтом за виконану роботу
Кількість балів переводиться у традиційну систему за такою шкалою

Кількість набирання балів	Оцінка за 12-ти – бальною системою оцінювання досягнень абітурієнтів
1-123	1, 2, 3
124-130	4
131-138	5
139-146	6
147-154	7
155-162	8
163-170	9
171-180	10
181-190	11
191-200	12

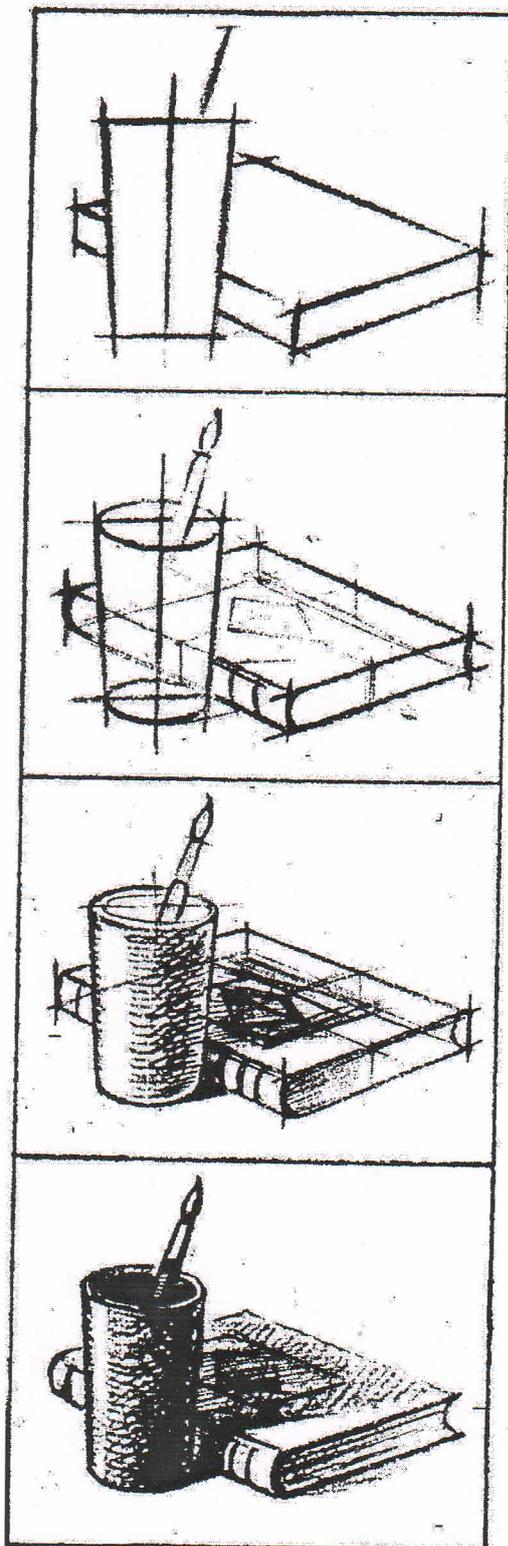
4.4. Форми контролю

Поточний контроль – абітурієнти на підготовчих курсах готуються на базі ТК Луцького НТУ. Підсумковий контроль – абітурієнти на вступних випробовуваннях виконують поставлене навчальне завдання до виконання практично з натури – це рисунок натюрморту.

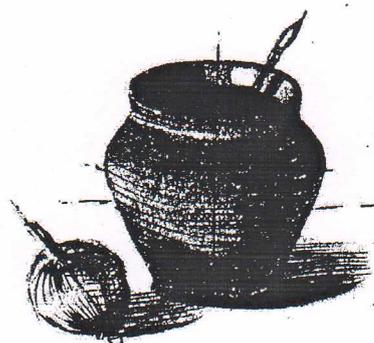
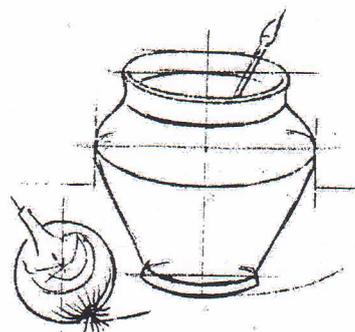
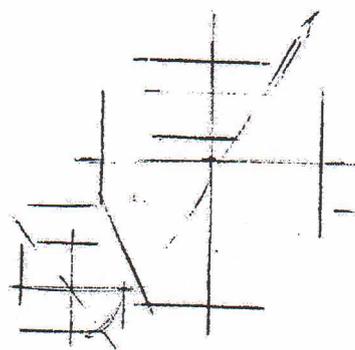
5. ДОДАТКИ

Додаток 1.

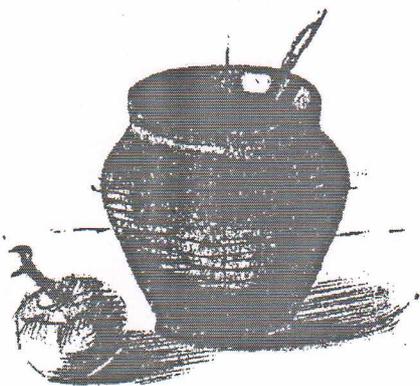
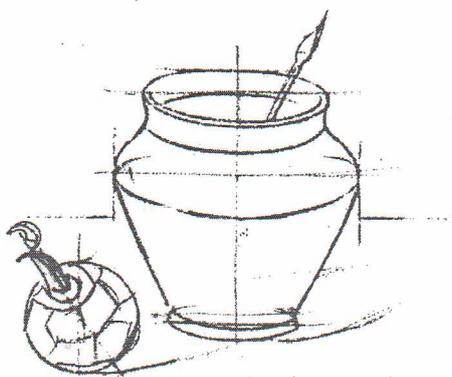
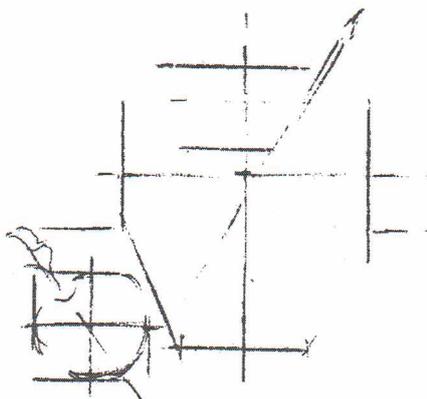
Варіант №1

Варіант № 2

Додаток № 2

5. Орієнтовні тематичні завдання до вступних випробувань

№ з/п	Напрямок майбутньої діяльності на тему	Вступне випробування (год.)
1	Навчальний рисунок натюрморту з групи предметів повсякденного вжитку, побуту, як діючого засобу ідейного виховання людей, формуючи навички і знання у практичному виконанні.	3
№ з/п	Завдання до вступних іспитів	Вступне випробування (год.)
2	<p>Цей тип постановки натюрморту служить, як діючий засіб предметної форми і естетичного виховання людей. Формуючи їхні смаки, почуття уявлення, та матеріальність.</p> <p>Як постановочний матеріал для третього натюрморту – це теж предмети побуту, близькі по кольору, зі зміненою природною формою та фактурою матеріальності складається з предметів різної матеріальності і тональності, форми, кольору – це композиція з наступних елементів: глек, яблуко, пензлик та освітлення.</p> <p>Отже натюрморт складається з діючих предметів та природної форми.</p>	3
Всього:		6

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунок: Підруч. – К.: Техніка, 1997. – 221с.
2. Василенко Ф. Образотворчі методи відображення архітектурно-мистецької спадщини та пейзажних мотивів: Навч. Посібник. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2005. – 128 с.
3. Пучков А.С., Триселев А.В. Методика работы над натюрмортом: Учеб. Пособие для студентов и педагогов, пед. институтов. – М.: Просвещение, 1982. – 160 с.
4. Конев А.Ф., Маланов И.Б. Рисуем натюрморт с драпировкой. Пособ. – М.: АСТ, 2006. – 32с .
5. Пригода Л.Г. Малюнок людини в одязі: Навчальний посібник – К.: КНУБА, 2001. – 156 с.
6. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навч. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: “ЕксОб”. 2000. – 304 с.

Інформаційні ресурси

1. Режим доступу: мультимедійні засоби: Комп'ютер, CD.
2. http://vtk34.narod.ru/petruk_osnovimodelirodejdi/book/book8.htm
3. Симетрія. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/4217/83/>
4. Форми композиції. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/342/index-155407.html?page=4>
5. СПОСТЕРЕЖНА ПЕРСПЕКТИВА - АНІМАЛІСТИКА. ПЕЙЗАЖ ...
subject.com.ua/textbook/art/6klas_1/12.html

Голова предметної комісії

А.С. Дідух

Відповідальний секретар
приймальної комісії

О.В. Міськів